

Postulaty Stowarzyszenia Energii Odnawialnej dotyczące nowelizacji ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych w wybranych obszarach

Mając na uwadze obserwowany obecnie, zwiększający się deficyt zielonej, taniej energii elektrycznej stanowiący poważne zagrożenie dla funkcjonowania całej polskiej gospodarki, umożliwienie szybkich inwestycji w ramach sektora energetyki wiatrowej na lądzie, ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego kraju. Zapewnienie dostępności taniej i zielonej energii w nadchodzących latach w sposób bezpośredni warunkować będzie stopień konkurencyjności polskiego przemysłu, stanowiąc jednocześnie warunek realizacji inwestycji zagranicznych w Polsce.

Poniżej przedstawiamy kluczowe w ocenie Stowarzyszenia postulaty zmian *ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych* (dalej: „ustawa o inwestycjach”) oraz innych aktów prawnych, których uwzględnienie jest konieczne dla efektywnego rozwoju tego sektora.

Co więcej, przedstawione postulaty wychodzą naprzeciw wymogom *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniającej dyrektywę (UE) 2018/2001* (dalej: „Dyrektywa RED III”), która weszła w życie w dniu 20 listopada 2023 r. Zgodnie z Dyrektywą RED III, do dnia 21 lutego 2024 r. państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia, by w ramach procedury wydawania zezwoleń - do czasu osiągnięcia neutralności klimatycznej - planowanie, budowa i eksploatacja instalacji odnawialnych źródeł energii oraz powiązanej z nimi infrastruktury, były uznawane za leżące w nadrzędnym interesie publicznym oraz służące zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu przy wyważaniu interesów prawnych w indywidualnych przypadkach w odniesieniu do wybranych przepisów dyrektyw unijnych w dziedzinie ochrony środowiska. Dodatkowo, Dyrektywa RED III nakłada na kraje członkowskie obowiązek wyznaczenia stref przyspieszonego rozwoju inwestycji OZE. Na takich obszarach procedury wydawania zezwoleń na budowę instalacji OZE mają trwać nie więcej niż 12 miesięcy. Na pozostałych obszarach ma to być nie więcej niż 24 miesiące.

Powyższe jest istotne tym bardziej, gdy uwzględni się kontekst *Rozporządzenia Rady (UE) 2024/223 z dnia 22 grudnia 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2022/2577 ustanawiającego ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej*, które zacznie obowiązywać począwszy od dnia 1 lipca 2024 r. Zgodnie z przywołanym dokumentem, kraje członkowskie mają zapewnić, w przypadku projektów uznanych za stanowiące nadrzędny interes publiczny, aby w procesie planistycznym oraz w zakresie wydawania pozwoleń, budowa i eksploatacja tego typu instalacji oraz związany z nimi rozwój infrastruktury sieciowej był traktowany w sposób priorytetowy przy wyważaniu interesów prawnych w indywidualnych przypadkach.

Postulat nr 1: Zmiana przewidzianej w ustawie o inwestycjach odległości minimalnej pomiędzy elektrownią wiatrową a zabudową mieszkaniową z 700 na 500 metrów bez modyfikacji sposobu wytyczania odległości oraz wykreślenie z ustawy przepisów dotyczących tzw. kryterium 10h.

Postulat nr 2: Możliwość procedowania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach również w przypadku obowiązywania planu miejscowego nie przewidującego możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych, tj. bez konieczności jego uprzedniej zmiany (dodanie wyjątku dla instalacji odnawialnego źródła energii od stosowania art. 59a ust. 1 i ust. 3 pkt 1 w dodawanym art. 59a ust. 6 *ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku* oraz od stosowania art. 80 ust. 2 w art. 80 ust 2a tej ustawy).

Postulat nr 3: Zniesienie obowiązkowego mechanizmu przeznaczenia do objęcia 10% mocy zainstalowanej przez mieszkańców gminy oraz powstrzymanie od wprowadzania ewentualnych innych obowiązkowych opłat.

Postulat nr 4: Wykreślenie przepisów szczególnych dotyczących procedury planistycznej z ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych i poddanie tych inwestycji pod obowiązywanie przepisów ogólnych wynikających z *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* oraz ograniczenie roli tzw. gminy pobliskiej do udziału w konsultacjach planu miejscowego bez konieczności uchwalania go na jej obszarze.

Postulat nr 5: Usunięcie wyłączenia przewidzianego w art. 37ec ust. 6 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* zakazującego stosowania przyspieszonej procedury w ramach zintegrowanego planu inwestycyjnego dla elektrowni wiatrowych oraz wyłączenia przewidzianego w art. 27b tej samej ustawy dla elektrowni wiatrowych w zakresie postępowania uproszczonego (punkt merytorycznie powiązany z wprowadzeniem zmiany z pkt 4 powyżej – pierwsza część zdania).

Postulat nr 6: Dodanie wyjątku od zakazu oddawania w posiadanie nieruchomości rolnych w okresie 5 lat od ich nabycia, przewidzianego w art. 2b ust. 4 pkt 1) *ustawy dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego*, przewidującego odstępstwo od tej zasady na potrzeby lokalizacji inwestycji odnawialnych źródeł energii.

Postulat nr 7: Skrócenie i odformalizowanie procedur uzyskiwania pozwoleń administracyjnych przez inwestorów.

Postulat nr 8: Wprowadzenie możliwości finansowania prac planistycznych przez inwestora nie tylko w wariantcie zintegrowanego planu inwestycyjnego ale również w pozostałych trybach postępowania planistycznego.

Postulat nr 9: Przywrócenie właściwości organów do stanu prawnego obowiązującego przed wejściem w życie ustawy o inwestycjach.

Postulat nr 1

Zmiana przewidzianej w ustawie o inwestycjach odległości minimalnej pomiędzy elektrownią wiatrową a zabudową mieszkaniową z 700 na 500 metrów bez modyfikacji sposobu wytyczania odległości oraz wykreślenie z ustawy przepisów dotyczących tzw. kryterium 10h.

Uzasadnienie

Zastąpienie odległości minimalnej 500 metrów, odległością 700 metrów na etapie prac parlamentarnych *ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw*, znacząco ograniczyło możliwości do wykorzystania potencjał wytwórczy sektora energetyki odnawialnej, który z uwagi na wysoką produktywność i efektywność kosztową produkowanej energii, jak również rosnące zapotrzebowanie na energię pozwalającą ograniczać ślad węglowy, ma fundamentalne znaczenie z punktu widzenia funkcjonujących w Polsce przedsiębiorstw.

Podkreślenia wymaga, że odległość minimalna wynosząca 500 metrów stanowi konsensus będący efektem wieloletnich prac i konsultacji, prowadzonych przy zaangażowaniu szerokiego grona interesariuszy, w tym przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych, sektora wytwórczego, przedstawicieli przemysłu, lokalnych społeczności, itd. Wypracowany w ten sposób szeroki kompromis pozwala na pogodzenie interesów zainteresowanych stron.

Z analiz Stowarzyszenia wynika, że w przypadku projektów planowanych do realizacji na obszarach o typie zabudowy siedliskowej, która jest dominująca w Polsce, zwiększenie odległości minimalnej do 700 metrów doprowadziło do redukcji pierwotnych założeń w zakresie liczby turbin i tym samym mocy zainstalowanej projektów, wahającej się w przedziale od 55 do 65 %. Powyższe w praktyce oznacza, że znaczna część nowych projektów wiatrowych stanie przed koniecznością redukcji mocy zainstalowanej albo w ogóle nie zostanie zrealizowana.

Ograniczenie potencjału rozwoju sektora energetyki wiatrowej na lądzie jest jednoznacznie niekorzystne dla samorządów, uczestników łańcucha dostaw dla sektora, branży budowlanej i polskiego przemysłu, w tym energochłonnego, który w związku z ograniczoną dostępnością taniej, zeroemisyjnej energii już teraz staje przed koniecznością redukcji zatrudnienia.

Znaczna część działających w Polsce przedsiębiorstw eksportuje swoje wyroby, między innymi na rynki europejskie. W przypadku przemysłu meblowego i motoryzacyjnego wskaźnik ten wynosi w przybliżeniu aż 80 proc. Zgodnie z przewidywaniami, do roku 2026 wszystkie eksportowane produkty, między innymi przez te sektory, będą musiały być wytwarzane przy wykorzystaniu energii ze źródeł niskoemisyjnych. Powyższe, biorąc pod uwagę aktualne roczne zużycie energii elektrycznej przez przemysł na poziomie ok. 55 TWh powoduje, że konieczne będzie zapewnienie od 35 do 40 TWh rocznie zielonej energii na jego potrzeby. Powyższe, z uwagi na możliwości inwestycyjne i czas potrzebny do rozwoju projektów, może być zrealizowane jedynie poprzez rozwój sektora energetyki wiatrowej na lądzie oraz wielkoskalowych instalacji fotowoltaicznych.

Powyższe pomoże zabezpieczyć potrzeby energetyczne Polski, zwiększyć jej niezależność energetyczną oraz odporność na kryzysy w przyszłości. Szczególnie istotna w tym kontekście taksonomia Unii Europejskiej i obowiązek ujawnienia w raportowaniu przez największe polskie spółki - jaki odsetek stanowią inwestycje zrównoważone. Za dwa lata kiedy wejdzie dyrektywa CSRD, obowiązkiem raportowania zostanie objęte nawet 50 000 przedsiębiorstw. Wyniki analiz wpłyną na zachowania inwestorów i instytucji finansowych w kontekście przyznawania finansowania inwestycji. Niższy koszt kapitału będą miały spółki z wyższymi wskaźnikami zrównoważonego rozwoju. Istotne jest również, że klienci wymagają od firm produkcyjnych, by dostarczane produkty odznaczały się zerowym śladem węglowym. Takie wymogi często pojawiają się już na rynkach skandynawskich. Inwestycja w czystą zieloną energię to nie tylko bezpieczeństwo energetyczne i dodatkowe źródła energii, ale lepsza konkurencyjność całej gospodarki i firm.

Ograniczenia lokalizacyjne mają negatywne przełożenie także na funkcjonowanie samych gmin, ograniczając możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej w pobliżu farm wiatrowych. Zahamowanie rozwoju energetyki wiatrowej oznacza również ograniczenie wpływów do gmin z tytułu podatku od nieruchomości, czy innych danin publicznych związanych z realizacją inwestycji w obszarze lądowych farm wiatrowych, które mogłyby być inwestowane w działania związane z poprawą efektywności energetycznej w gminach i zredukowaniem skali ubóstwa energetycznego w społecznościach lokalnych.

Mając na uwadze powyższe, postulujemy zmniejszenie odległości minimalnej do 500 metrów, zgodnie z opisanym powyżej konsensusem.

Jednocześnie postulujemy wykreślenie z ustawy o inwestycjach przepisów dotyczących tzw. zasady 10h. Zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 6 ustawy o inwestycjach, odległość minimalna (10h lub – w przypadku uchwalenia planu miejscowego – inna odległość, nie mniejsza niż 700 metrów) jest uwzględniana między innymi przez organy wydające decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach przy wydawaniu tych decyzji.

Przedmiotowy zapis w praktyce powoduje, że przeprowadzenie procedury środowiskowej wymaga uprzedniego uchwalenia lub zmiany planu miejscowego w celu określenia odległości minimalnej mniejszej niż 10h i w praktyce uniemożliwia równoległą realizację przez inwestora procedury środowiskowej oraz procedury urbanistycznej zmierzającej do uchwalenia planu miejscowego. Opisowany stan rzeczy został wyrażony między innymi w orzeczeniu Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 października 2019 r. sygnatura II OSK 2769/17, zgodnie z którym *zgodnie z art. 6 pkt 7 ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, organy wydające decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach są zobowiązane uwzględnić minimalną odległość elektrowni wiatrowej od zabudowy mieszkaniowej. Jeżeli zatem odległość przewidziana przez inwestora jest mniejsza niż odległość minimalna określona w ustawie, to właściwy w sprawie organ nie ma możliwości ustalenia środowiskowych uwarunkowań realizacji takiego przedsięwzięcia. (...) w takiej sytuacji organ powinien odmówić ustalenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia.*

Powyższe jest szczególnie problematyczne w kontekście konieczności uproszczenia procedur administracyjnych w celu umożliwienia szybszej realizacji inwestycji w ramach tego sektora. W ocenie Stowarzyszenia, wprowadzenie postulowanej zmiany polegającej na wykreśleniu z ustawy przepisów dotyczących odległości 10h, pozwoliłoby na skrócenie czasu trwania procesu inwestycyjnego średnio o 2 lata, umożliwiając uzyskiwanie decyzji środowiskowej przed uchwaleniem planu miejscowego. Warto w tym zakresie dodać, że zgodnie z Dyrektywą RED III, maksymalny czas trwania procedury wydawania zezwoleń na budowę instalacji OZE, na obszarach innych niż strefy przyspieszonego rozwoju, ma wynosić nie więcej niż 24 miesiące.

Dodatkowo postulujemy, by nie poddawać modyfikacji sposobu obliczania odległości minimalnej pomiędzy elektrownią wiatrową a inną zabudową tak, by odległość minimalna liczona od końcówki śmigła faktycznie wynosiła 500 metrów.

Postulat nr 2

Możliwość procedowania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach również w przypadku obowiązywania planu miejscowego nie przewidującego możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych, tj. bez konieczności jego uprzedniej zmiany (dodanie wyjątku dla instalacji odnawialnego źródła energii od stosowania art. 59a ust. 1 i ust. 3 pkt 1 w dodawanym art. 59a ust. 6 *ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku* oraz od stosowania art. 80 ust. 2 tej ustawy w art. 80 ust 2a).

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 59a ust. 1 *ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku*, przystąpienie do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz do analizy w zakresie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, organ właściwy do wydania decyzji środowiskowej poprzedza analizą zgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie zgodnie z art. 80 ust. 2 tej samej ustawy, organ wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach po stwierdzeniu zgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Przywołane przepisy nakładają na właściwe organy obowiązek badania zgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami planu miejscowego przed przystąpieniem do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Dodatkowo, zgodnie z art. 59a ust. 3 *ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku*, organ odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia w przypadku stwierdzenia niezgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami planu miejscowego. Przepis ten stanowi więc podstawę do wydania odmowy zgody na realizację przedsięwzięcia na każdym etapie postępowania, w przypadku stwierdzenia przez organ niezgodności zamierzenia inwestycyjnego z ustaleniami planu miejscowego.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego przywołany w uzasadnieniu do postulatu numer 1 oraz argumentacja z nim związana stanowi również uzasadnienie do niniejszego postulatu. Mając na uwadze, że procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w przypadku elektrowni wiatrowych ma charakter długotrwały, obejmuje między innymi szeroki zakres monitoringów przyrodniczych i nierzadko trwa nawet dwa lata lub dłużej, zasadne z punktu widzenia usprawnienia i przyspieszenia procesu inwestycyjnego jest umożliwienie inwestorom prowadzenia procedury środowiskowej równoległe z procedurą urbanistyczną zmierzającą do zmiany planu miejscowego.

Ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku zawiera katalog inwestycji, które zostały wyłączone ze stosowania opisanych powyżej wymogów w zakresie ustalania zgodności z planem miejscowym, obejmujący między innymi inwestycje w zakresie sieci przesyłowych, elektrownie szczytowo-pompowe, obiekty energetyki jądrowej oraz infrastruktury towarzyszącej czy infrastruktury służącej do wyprowadzania mocy z morskich farm wiatrowych.

W ocenie Stowarzyszenia, oraz w odpowiedzi na wymogi Dyrektywy RED III, zobowiązujące państwa członkowskie do zapewnienia, by w ramach procedury wydawania zezwoleń – do czasu osiągnięcia neutralności klimatycznej – planowanie, budowa i eksploatacja instalacji odnawialnych źródeł energii oraz powiązanej z nimi infrastruktury, były uznawane za leżące w nadrzędnym interesie publicznym oraz służące zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu, analogiczny wyjątek powinien zostać dodany dla instalacji odnawialnego źródła energii, w szczególności elektrowni wiatrowych.

Zniesienie przywołanych wymogów umożliwi równoległą realizację procedury środowiskowej oraz urbanistycznej zmierzającej do zmiany planu miejscowego, znacząco przyspieszając proces inwestycyjny. Przedmiotowa zmiana, powinna być rozpatrywana łącznie ze zmianą w zakresie wykreślenia z ustawy przepisów dotyczących odległości minimalnej 10h. Niezależnie od postulowanej zmiany wyłączającej stosowanie tych wymogów dla instalacji OZE podkreślenia wymaga, że zgodność lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zostanie ostatecznie zweryfikowana przez właściwy organ administracji architektoniczno-budowlanej na etapie wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę.

Postulat nr 3

Zniesienie obowiązkowego mechanizmu przeznaczenia do objęcia 10% mocy zainstalowanej przez mieszkańców gminy oraz powstrzymanie od nakładania na inwestorów ewentualnych innych, obowiązkowych opłat stanowiących *de facto* formę opodatkowania dedykowaną dla elektrowni wiatrowych.

Uzasadnienie

Zgodnie z projektowanymi zmianami do ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych procedowanymi w ramach *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustaw w celu wsparcia odbiorców energii elektrycznej, paliw gazowych i ciepła oraz niektórych innych ustaw* (druk sejmowy nr 72), przewidziano wprowadzenie dodatkowej rocznej opłaty w wysokości 30 złotych za 1 kW mocy zainstalowanej elektrycznej elektrowni, którą wytwórca wnosiłby na rzecz gminy, na terenie której zlokalizowana jest elektrownia wiatrowa. Zgodnie z projektowanymi przepisami, przywołany obowiązek wniesienia opłaty nie dotyczyłby wytwórców którzy przeznaczyliby co najmniej 10% mocy zainstalowanej elektrowni wiatrowej na cel określony w art. 6g ust. 1 ustawy o inwestycjach, a moc zainstalowana zostałaby skutecznie objęta przez mieszkańców gminy.

Stowarzyszenie co do zasady negatywnie ocenia koncepcję nakładania obowiązkowych opłat w odniesieniu do technologii wytwarzania energii w ramach sektora odnawialnych źródeł energii. Powyższe nosi znamiona dyskryminacyjnego i nierównego traktowania poszczególnych technologii OZE i budzi zastrzeżenia tym bardziej, że elektrowniom wiatrowym w nadchodzących latach będzie przyznawana pomoc publiczna w ramach aukcyjnego systemu wsparcia. Istnieje więc poważne ryzyko, że obciążenia nakładane na wytwórców poprzez dodatkowe opłaty, przyczynią się do wzrostu oferowanych przez wytwórców cen w ramach systemu aukcyjnego, negatywnie wpływając na efektywność przyznawanej pomocy publicznej i funkcjonowanie całego systemu wsparcia, obejmującego szereg technologii OZE. Jednocześnie wątpliwości w wymiarze systemowym budzi zasadność fiskalizacji projektów, którym przyznawana jest pomoc publiczna.

Powyższe należy rozpatrywać także w kontekście reformy rynku energii elektrycznej (*EMD – Electricity Market Design*), zgodnie z którą, w nadchodzącej perspektywie, systemy wsparcia oparte na kontrakcie różnicowym, będą stanowiły jedyny możliwy do zastosowania instrument pomocy publicznej dla inwestycji w nowe niskoemisyjne źródła energii. Dlatego też, kluczowe jest zapewnienie jak najwyższego poziomu konkurencyjności w ramach sektora odnawialnych źródeł energii, przy jednoczesnym zachowaniu atrakcyjności aukcyjnego systemu wsparcia. Podkreślenia wymaga, że w szczególności za sprawą instalacji wiatrowych, w systemie aktualnie odnotowywana jest nadwyżka wpłat wynikających z dodatniego salda rozliczeń tych wytwórców, które powodują, że system aukcyjny nie obciąża kosztami funkcjonowania odbiorców końcowych (opłata OZE kolejny rok z rządu wynosi 0 złotych), pozwalając jednocześnie na finansowanie ujemnego salda i tym samym rozwój technologii droższych, takich jak biogazownie czy hydroenergetyka, których rola w procesie transformacji energetycznej jest równie istotna.

W ocenie Stowarzyszenia wszelkie dodatkowe opłaty nakładane na sektor odnawialnych źródeł energii powinny być minimalizowane ze względu na przywołane ryzyko ich przenoszenia na ceny oferowane w ramach systemu aukcyjnego. Dodatkowe obowiązkowe opłaty w sposób negatywny przełożą się więc na tempo realizacji transformacji energetycznej w Polsce i przyczynią do degradacji aukcyjnego systemu wsparcia, ograniczając wynikające z niego korzyści o charakterze systemowym.

Na tempo realizacji inwestycji znajdują przełożenie różne czynniki, począwszy od okresu trwania poszczególnych procedur administracyjnych po akceptację społeczną. Stowarzyszenie stoi na stanowisku, że

kluczowym czynnikiem mającym wpływ na zwiększanie ogólnospołecznej akceptacji dla rozwoju instalacji OZE, w tym elektrowni wiatrowych na lądzie, pozostaje prowadzenie czytelnej i konsekwentnej komunikacji społecznej, w szczególności realizowanej przez przedstawicieli administracji rządowej, w sposób jednoznaczny ukazującej determinację do realizacji procesu transformacji energetycznej i rozwoju poszczególnych sektorów. Jasne sygnały oraz skuteczna edukacja w zakresie korzyści i zagrożeń wynikających z odpowiednio realizacji i zaniechania procesu przechodzenia na źródła niskoemisyjne, są w ocenie Stowarzyszenie zdecydowanie bardziej skuteczne, aniżeli stosowanie dodatkowych obciążeń finansowych nakładanych na inwestorów. Należy również odnotować, że błędne wydaje się założenie, że to zachęty o charakterze finansowym, stanowią środek do osiągnięcia celu, jakim jest zwiększenie akceptacji społecznej wśród osób zamieszkujących w sąsiedztwie miejsca realizacji inwestycji.

Podkreślić należy, że wszystkie inwestycje, w tym infrastrukturalne, mogą spotykać się z negatywnym odbiorem i wywoływać społeczny sprzeciw, niezależnie od wprowadzania jakichkolwiek dodatkowych zachęt. Nie jest możliwe całkowite wyeliminowanie przedmiotowego zjawiska, tym bardziej w kontekście powszechnie występującego syndromu NIMBY (ang. *Not In My Back Yard* - „nie na moim podwórku”) oznaczającego sprzeciw wobec danej inwestycji w swoim najbliższym sąsiedztwie, pomimo ogólnie występującej akceptacji społecznej dla ich realizacji.

Wszystkie inwestycje OZE, w tym również elektrownie wiatrowe, stanowią przedsięwzięcia długoterminowe i jako takie są postrzegane również przez pryzmat społecznej odpowiedzialności działalności biznesowej. Inwestorzy mają świadomość, że harmonijna współpraca z władzami samorządowymi oraz pozytywny odbiór lokalnej społeczności stanowią warunek realizacji procesu inwestycyjnego i eksploatacji aktywów w sposób niezakłócony. Mając na uwadze powyższe, w ramach dobrych praktyk realizowane są różnorodne inicjatywy wpisujące się w potrzeby lokalne. Jako Stowarzyszenia wyrażamy obawę, że nakładane obligatoryjne obciążenia finansowe odbierać będą zachętę dla inwestorów realizujących elektrownie wiatrowe do bezpośredniego zaangażowania w ramach dotychczas stosowanych dobrych praktyk w gminie.

Odnosząc się do przewidzianego w obowiązującej ustawie o inwestycjach mechanizmu przekazywania do objęcia 10% mocy zainstalowanej przez mieszkańców gminy wskazać należy, że rozwiązanie to wymaga zaangażowania finansowego po stronie prosumenta wirtualnego. Należy tym samym założyć, że jako takie dostępne będzie dla wąskiej grupy osób, a potencjalne korzyści finansowe zmaterializują się w odległej, kilkuletniej perspektywie od powzięcia informacji o przygotowaniach do realizacji elektrowni wiatrowej. Jednocześnie sama procedura uzyskania statusu prosumenta wirtualnego w tym trybie, jak i właściwy mechanizm rozliczeń odznaczają się dość wysokim stopniem skomplikowania, co może dodatkowo ograniczać atrakcyjność tego mechanizmu. Zgodnie z przywołaną już argumentacją, mechanizmy tego typu, ze względu na obciążenie finansowe dla inwestorów, mogą ograniczać ich skłonność do dobrowolnej realizacji inwestycji, które w innym przypadku przyniosłyby wymierne korzyści dla całej społeczności lokalnej.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Stowarzyszenia priorytet powinna stanowić czytelna i konsekwentna polityka informacyjna, kładąca nacisk na wyjaśnienie znaczenia transformacji energetycznej, przy zachowaniu jasnych ram rozwoju sektora energetyki odnawialnej na lądzie w ramach określonej w ustawie odległości minimalnej. Jednocześnie postulujemy niepodejmowanie działań, które w sposób negatywny mogą oddziaływać na przebieg procesu transformacji energetycznej, takich jak nakładanie dodatkowych, obowiązkowych opłat na inwestorów w ramach poszczególnych technologii.

Postulat nr 4

Wykreślenie przepisów szczególnych dotyczących procedury planistycznej z ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych i poddanie tych inwestycji pod obowiązywanie przepisów ogólnych wynikających z *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* oraz ograniczenie roli tzw. gminy pobliskiej do udziału w konsultacjach planu miejscowego bez konieczności uchwalania go na jej obszarze.

Uzasadnienie

Ustawa o inwestycjach w obecnym kształcie zawiera przepisy w sposób szczegółowy regulujące procedurę planistyczną w zakresie lokalizacji elektrowni wiatrowej, obejmującą między innymi wydłużone i rozszerzone konsultacje społeczne oraz znaczącą rolę gminy pobliskiej oraz. W ocenie Stowarzyszenia obowiązywanie znacząco rozbudowanej procedury planistycznej w odniesieniu do elektrowni wiatrowych w porównaniu z innymi inwestycjami, między innymi infrastrukturalnymi, nie znajduje uzasadnienia. Co więcej, stoi w sprzeczności z przywołanymi na wstępie wymogami Dyrektywy RED III, w zakresie zapewnienia, by w ramach procedury wydawania zezwoleń - do czasu osiągnięcia neutralności klimatycznej - planowanie, budowa i eksploatacja instalacji odnawialnych źródeł energii oraz powiązanej z nimi infrastruktury, były uznawane za leżące w nadrzędnym interesie publicznym.

Co szczególnie istotne, obowiązujące przepisy zobowiązują do uchwalenia planu miejscowego także gminę pobliską, co najmniej dla położonego na jej terenie obszaru znajdującego się w promieniu odległości minimalnej. Odnotować należy, że w przypadku gminy, w której planowana jest realizacja elektrowni wiatrowej, czynnik motywujący do przeprowadzenia procesu planistycznego stanowią przyszłe wpływy do budżetu gminy oraz inne korzyści związane z realizacją inwestycji. Brak motywacji do przeprowadzenia procesu planistycznego przez gminę pobliską będzie rodził istotne ryzyko przewlekłego działania lub całkowitego zaniechania przeprowadzenia tej procedury, uniemożliwiając realizację inwestycji. Obowiązujący stan prawny w odniesieniu do sektora energetyki wiatrowej powoduje więc istotne wydłużenie procedury planistycznej, jednocześnie rodząc ryzyko przewlekłości prowadzonych postępowań.

Mając na uwadze powyższe oraz fakt, że w ocenie Stowarzyszenia nie znajduje uzasadnienia wprowadzanie w odniesieniu do przedmiotowego sektora przepisów bardziej restrykcyjnych niż w przypadku innych kategorii

inwestycji tym bardziej, gdy uwzględni się wymogi Dyrektywy RED III, postulujemy objęcie inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowych przepisami ogólnymi.

Postulat nr 5

Usunięcie wyłączenia przewidzianego w art. 37ec ust. 6 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* zakazującego stosowania przyśpieszonej procedury w ramach zintegrowanego planu inwestycyjnego dla elektrowni wiatrowych oraz wyłączenia przewidzianego w art. 27b tej samej ustawy dla elektrowni wiatrowych w zakresie postępowania uproszczonego (punkt merytorycznie powiązany z wprowadzeniem zmiany z pkt 4 powyżej – pierwsza część zdania).

Uzasadnienie

Jak w przypadku postulatu nr 4, w zakresie stosowania przepisów ogólnych w odniesieniu do inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowych. W ocenie Stowarzyszenia nie znajduje uzasadnienia stosowanie w zakresie procedury planistycznej dla elektrowni wiatrowych przepisów bardziej restrykcyjnych niż w przypadku innych kategorii inwestycji.

Powyższe jest istotne tym bardziej, gdy uwzględni się konieczność dokonania transpozycji Dyrektywy RED III pod kątem roli instalacji odnawialnych źródeł energii, jako inwestycji stanowiących nadrzędny interes publiczny. Zasadne jest więc rewidowanie przepisów pod kątem znoszenia rozwiązań sprzyjających przewlekłości procedur administracyjnych. Przedmiotowe przepisy szczególne nie dają rękojmi podniesienia poziomu jakości oceny merytorycznej, przeprowadzanej w toku prowadzenia postępowania ani nie przyznają dodatkowych kompetencji organom właściwym do ich przeprowadzenia. Co więcej, dodatkowe powtarzalne czynności mające na celu zapewnienie szerszego udziału społecznego, nie dają gwarancji osiągnięcia takiego rezultatu a z pewnością wydłużą czas potrzebny na przeprowadzenie procedur administracyjnych.

Postulat nr 6

Dodanie wyjątku od zakazu oddawania w posiadanie nieruchomości rolnych w okresie 5 lat od ich nabycia, przewidzianego w art. 2b ust. 4 pkt 1) *ustawy dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego*, przewidującego odstępstwo od tej zasady na potrzeby lokalizacji inwestycji odnawialnych źródeł energii.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 2b ust. 1 oraz ust. 2 *ustawy dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego* nabywca nieruchomości rolnej jest obowiązany prowadzić gospodarstwo rolne, w skład którego weszła nabyta nieruchomość rolna, przez okres co najmniej 5 lat od dnia nabycia przez niego tej nieruchomości i w tym okresie nie może zbyć przedmiotowej nieruchomości ani oddać jej w posiadanie innym podmiotom.

Pomimo, iż ustawa zawiera katalog wyłączenia z przedmiotowego ograniczenia, znosząc je między innymi w przypadku dziedziczenia, zbywania osobie bliskiej czy oddawania w posiadanie inwestorowi, o którym mowa w art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących, przywołany zapis rodzi niepotrzebne ryzyko ograniczenia dostępności gruntów pod rozwój projektów instalacji odnawialnych źródeł energii. Istniejące wyłączenia przewidziane są dla różnego rodzaju inwestycji o znaczeniu strategicznym. Mając na uwadze konieczność znoszenia barier inwestycyjnych między innymi, z uwagi na przywołane we wprowadzeniu, wymogi Dyrektywy RED III ale również przeciwdziałanie powstałej luki inwestycyjnej w obszarze energetyki wiatrowej, uzasadnione jest uwzględnienie niniejszego postulatu.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Stowarzyszenia zasadne jest objęcie wyłączeniem z przywołanego ograniczenia również inwestorów realizujących projekty instalacji odnawialnych źródeł energii tak, by umożliwić efektywny rozwój tego sektora i jednocześnie spełnić wymogi Dyrektywy RED III w zakresie uwzględnienia szczególnej roli inwestycji OZE w ramach procesu administracyjnego.

Postulat nr 7

Skrócenie i odformalizowanie postępowań zmierzających do uzyskiwania pozwoleń administracyjnych przez inwestorów, realizowane między innymi poprzez:

1. przewidzianą w druku sejmowym nr 72 uchwałę o ustaleniu lokalizacji elektrowni wiatrowych w wariantcie, w którym wszczęcie postępowania o jej wydanie, odbywać się będzie na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach albo z jej pominięciem, w przypadku wcześniejszego uchwalenia planu ogólnego dopuszczającego realizację inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowych na danym obszarze,
2. określenie terminu, po którym organ administracji publicznej nie może stwierdzić nieważności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych dla inwestycji odnawialnych źródeł energii, jeżeli od dnia jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęły 3 lata, odpowiednio do obowiązującego art. 37b ustawy - Prawo budowlane.

Uzasadnienie

Dotyczące punktu 1

Stowarzyszenie w kontekście przewidzianej w ramach projektu poselskiego (druk sejmowy nr 72) koncepcji wprowadzenia uchwały o ustaleniu lokalizacji elektrowni wiatrowych pozytywnie ocenia kierunek przyspieszenia procedury planistycznej. Powyższe co do zasady jest bardzo pożądane z punktu widzenia zapewnienia wysokiego tempa rozwoju tego sektora odnawialnych źródeł energii i wychodzi naprzeciw przywołanym powyżej wymogom wynikającym z Dyrektywy RED III.

Zasadne jest jednak zmodyfikowanie przedstawionej koncepcji tak, by wszczęcie postępowania prowadzącego do podjęcia przedmiotowej uchwały było możliwe również bez konieczności przedłożenia przez inwestora decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w przypadku, w którym uprzednio został uchwalony plan ogólny dopuszczający na danym obszarze realizację inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowych i przeprowadzono na tym etapie prognozę oddziaływania takiej inwestycji na środowisko.

Powyższe umożliwi równoległe procedowanie postępowania w sprawie wydania uchwały o ustaleniu lokalizacji elektrowni wiatrowych z postępowaniem zmierzającym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Będzie to jednak możliwe jedynie w przypadku wcześniejszego uchwalenia planu ogólnego obejmującego strefę lub strefy, których profil funkcjonalny dopuszczałby lokalizację elektrowni wiatrowych i tym samym możliwe będzie wykorzystanie w ramach procedury zmierzającej do wydania uchwały o ustaleniu lokalizacji prognozy oddziaływania na środowisko wykonanej w ramach planu ogólnego. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że szczegółowa ocena oddziaływania na środowisko inwestycji zostałaaby przeprowadzona w ramach procedury uzyskiwania przez inwestora decyzji środowiskowej, warunkując możliwość uzyskania pozwolenia na budowę.

Dotyczące punktu 2

Zgodnie z obowiązującym art. 37b ustawy – Prawo budowlane, wyłączono możliwość stwierdzenia nieważności decyzji o pozwoleniu na budowę, jeżeli od jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęło pięć lat.

W naszej ocenie zasadne jest rozważenie możliwości wprowadzenia odpowiedniego przepisu w odniesieniu do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych dla inwestycji w zakresie odnawialnego źródła energii, zgodnie z którym wyłączona zostałaaby możliwość stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej, jeżeli od jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęły trzy lata.

Mając na uwadze, że decyzja środowiskowa jest decyzją cząstkową w stosunku do decyzji o pozwoleniu na budowę, obecnie należy liczyć się z ryzykiem, zgodnie z którym błędy proceduralne popełnione przez organy administracji na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej, rzutowałyby pośrednio na możliwość uchylecia decyzji o pozwoleniu na budowę. Nieograniczony czas na kwestionowanie decyzji środowiskowej w ramach nadzwyczajnego trybu postępowania administracyjnego wiąże się z ryzykiem inwestycyjnym, narusza zasadę trwałości decyzji oraz może powodować negatywne konsekwencje dla adresata decyzji, niezależnie od faktu, że podstawa stwierdzenia nieważności decyzji nie miała wpływu na zawarte w niej rozstrzygnięcie merytoryczne.

Wyłączenie możliwości uchylecia decyzji środowiskowej wydanej dla inwestycji w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, jeżeli od jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęłyby trzy lata, przyczyniłoby się do wzmocnienia trwałości decyzji administracyjnych oraz zapewnienia większej stabilności podejmowanych rozstrzygnięć w odniesieniu do sektora, którego rozwój stanowi nadrzędny interes publiczny.

Postulat nr 8

Wprowadzenie możliwości finansowania prac planistycznych przez inwestora nie tylko w wariantcie zintegrowanego planu inwestycyjnego ale również w pozostałych trybach postępowania planistycznego.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 37ed *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, inwestor realizujący elektrownię wiatrową w ramach procedury zintegrowanego planu inwestycyjnego może w ramach umowy urbanistycznej zobowiązać się między innymi do pokrycia całości lub części poniesionych przez gminę kosztów uchwalenia zintegrowanego planu inwestycyjnego.

Mając na uwadze, że jedną z najistotniejszych przeszkód dla uchwalania planów miejscowych przez gminy stanowi wysoki koszt ich sporządzenia, w ocenie Stowarzyszenia zasadne jest rozszerzenie możliwości finansowania prac planistycznych przez inwestorów realizujących projekty odnawialnych źródeł energii również na pozostałe tryby postępowania planistycznego. Powyższe pozwoli na przyspieszenie realizacji działań lokalizacyjnych oraz ograniczenie ryzyka powstania luki inwestycyjnej będącej wynikiem obowiązywania przez ponad 8 lat przepisów znacząco ograniczających możliwość realizacji nowych inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowych.

Postulat nr 9

Przywrócenie właściwości organów do stanu prawnego obowiązującego przez wejściem w życie *ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych*.

Uzasadnienie

Stowarzyszenie pozytywnie ocenia zmiany przewidziane w projekcie poselskim (druk sejmowy nr 72) w zakresie przywrócenia właściwości organów w postępowaniach administracyjnych do stanu prawnego obowiązującego przed wejściem w życie ustawy o inwestycjach. W naszej ocenie charakter inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowych nie dostarcza uzasadnienia dla objęcia ich katalogiem obiektów, dla których organem administracji architektoniczno-budowlanej oraz organem wydającym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach pierwszej instancji powinien być odpowiednio wojewoda i regionalny dyrektor ochrony środowiska. W przypadku, w którym będziemy mieli do czynienia z nasilonym rozwojem projektów wiatrowych na lądzie istnieje znaczące ryzyko nadmiernego obciążenia organów, które w obowiązującym stanie prawnym realizują zadania pierwszej instancji administracyjnej oraz odpowiednio organów odwoławczych. Dodatkowo, również w kontekście wymogów wynikających z Dyrektywy RED III, postulujemy zapewnienie urzędnikom zaangażowanym w proces wydawania zezwoleń na realizację inwestycji OZE, narzędzi umożliwiających sprawne i merytoryczne przeprowadzenie postępowań, w tym między innymi poprzez realizację szkoleń i współpracę z branżą w zakresie promowania dobrych praktyk inwestorskich.